

Kaupunginhallitus	§ 100	29.03.2021
Kaupunginvaltuusto	§ 56	24.05.2021

Kemijärven kaupungin tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2020

84/04.042/2021

KH 29.03.2021 § 100

Kuntalain (410/2015) 113 §:n mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumavertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kaupunginhallituksen jäsenet ja kaupunginjohtaja.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa esitetään selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa.

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman osoittamaa tulosta ennen varausten ja mahdollisten rahastosiirtojen tekemistä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kaupungin alijäämäkehityksen vuoksi toimintakertomukseen sisältyy kaupunginhallituksen esitys tuloksen käsittelystä.

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2020

Kaupungin vuoden 2020 toimintakertomus ja tilinpäätös sisältää 1.1.2020 toimintansa aloittaneen Kemijärven Tilipalvelut liikelaitoksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen. Kaupungin tilinpäätöksessä tulee eritellä liikelaitoksen toiminta ja talouden toteutumaluvut sekä yhdistellä ne kaupungin tilinpäätöstulokseen toiminnan ja rahoituksen osalta.

Valtuusto hyväksyi talouden sopeuttamisohjelman vuosille 2020-2022 kokouksessaan 3.2.2020. Sopeuttamisohjelman toimenpiteet on sisällytetty muutettuun talousarvioon, joka hyväksyttiin valtuustossa 27.4.2020. Toimintavuoden tuloihin ja menoihin sekä rahoitukseen vaikutti merkittävästi

covid-19-pandemia.

Kaupungin toimintatuotot kasvoivat edellisvuodesta 3,2 %. Talousarvioon nähden toimintatuotot toteutuivat 6,3 % arvioitua pienempinä.

Koko kaupunki						
Toimintatuotot (ulkoinen)	TP 2019	TA2020 sis. muutokset	TP2020	POIKKEAMA €	POIKKEAMA %	
Myyntituotot	2 703 876	4 234 300	3 610 158	-624 142	-14,7	
Maksutuotot	2 889 203	2 645 890	2 724 742	78 852	100,0	
Tuet ja avustukset	709 523	987 230	665 398	-321 832	-32,6	
Vuokratuotot	2 171 742	2 249 340	2 150 690	-98 650	-4,4	
Muut toimintatuotot	744 940	35 800	360 921	325 121	908,2	
Toimintatuotot yhteensä	9 219 284	10 152 560	9 511 909	-640 651	-6,3	

Toimintatuottojen pienentymiseen vaikutti pandemian aiheuttamat palvelujen supistamiset ja kiinniotot mm. päivähoidon, kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelujen ja terveystalouden sekä erillistoimintojen osalta. Myös vuokratulomenetykset liikelaitoksessa aiheutuivat osin pandemiasta.

Toimintakulut vähenivät edellisvuodesta 0,3 %. Toimintakulut alittivat budjetin 599 474 eurolla eli toteutuma oli 99,1 % talousarvioon nähden. Suurimmat toimintamenojen ylitykset kohdistuivat palvelujen ostoihin ja niissä erityisesti ensihoidon ja erikoissairaanhoidon ostoihin.

Koko kaupunki						
Toimintakulut (ulkoiset)	TP 2019	TA2020 sis. muutokset	TP2020	POIKKEAMA €	POIKKEAMA %	
Henkilöstökulut	-26 932 820	-26 488 100	-25 257 989	1 230 111	-4,6	
Palvelujen ostot	-27 200 588	-28 864 210	-29 414 381	-550 171	1,9	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 504 236	-4 174 680	-4 209 322	-34 642	0,8	
Avustukset	-4 746 929	-4 766 910	-4 828 401	-61 491	1,3	
Vuokrat	-1 010 203	-1 089 650	-1 015 154	74 496	-6,8	
Muut toimintakulut	-183 185	-54 910	-113 739	-58 829	107,1	
Toimintakulut yhteensä	-64 577 961	-65 438 460	-64 838 986	599 474	-0,9	

Toimintakate oli edellisvuoteen verrattuna 0,1 % parempi ja lisätalousarvioon 2020 verrattuna 0,1 % heikompi. Toimintakate ylittyi 41 177 eurolla.

Koko kaupunki						
Toimintakate (ulkoinen)	TP 2019	TA2020 sis. muutokset	TP2020	POIKKEAMA €	POIKKEAMA %	
Toimintatuotot	9 219 284	10 152 560	9 511 909	-640 651	-6,3	
Toimintamenot	-64 577 961	-65 438 460	-64 838 986	599 474	-0,9	
Toimintakate	-55 358 677	-55 285 900	-55 327 077	-41 177	0,1	

Yhteenveto koko kaupungin (sisältäen liikelaitoksen) vuoden 2020 käyttötalousmenoista verrattuna vuoden 2020 talousarvioon (käyttötalouden toimintatuotot, -menot ja netto):

	Tilinpäätös	Talousarvio	Toteutuma	Käyttö-	Alitus +/- Ylitys -
PALVELUALUE	TP 2019	LTA2020	31.12.2020	%	€
HALLINTO- JA TUKIPALVELUT		ml.hankkeet			
MENOT	-6 087 588	-6 248 630	-6 356 772	101,7	
TULOT	522 263	779 630	858 259	110,1	
NETTOMENO	-5 565 325	-5 469 000	-5 498 513	100,5	-29 513
HYVINVOINTIPALVELUT					
MENOT	-56 210 312	-56 631 030	-56 930 915	100,5	
TULOT	5 315 186	6 244 660	6 090 652	97,5	
NETTOMENO	-50 895 126	-50 386 370	-50 840 263	100,9	-453 893
TEKNISET PALVELUT					
MENOT	-12 168 158	-2 959 800	-3 013 628	101,8	
TULOT	13 269 932	964 260	1 183 278	122,7	
NETTOMENO	1 101 774	-1 995 540	-1 830 350	91,7	165 190
LIIKELAITOS					
MENOT	0	-8 825 320	-7 604 251	86,2	
TULOT	0	11 390 330	10 446 299	91,7	
NETTOMENO	0	2 565 010	2 842 048	110,8	277 038
KOKO KAUPUNKI					
MENOT	-74 466 058	-74 664 780	-73 905 566	99,0	
TULOT	19 107 381	19 378 880	18 578 488	95,9	
NETTOMENO	-55 358 677	-55 285 900	-55 327 078	100,1	-41 178

Verotulojen kehitys

Kaupungin vuoden 2020 verotulot toteutuivat edellisvuoteen ja talousarvioon nähden noin miljoona euroa suurempina johtuen verotilitysrytmin muutoksesta. Vuonna 2020 tilitettiin vuodelta 2019 tilittämättä jääneitä verotuloja. Vuodelta 2020 puolestaan siirtyi kiinteistöverotuloja tilitettäväksi vuonna 2021. Verotulot toteutuivat talousarvioon nähden ennakoitua 3,4 % paremmin.

Verotulot							
1 000 €	TP 2019	TP2020	Muutos %	Muutos €	TA 2020 sis. muutokset	TOT%	
Tulovero	22 775	24 214	106,3	1 439	22 930	105,6	
Kiinteistövero	4 537	3 998	88,1	-539	4 460	89,6	
Yhteisövero	1 184	1 377	116,3	193	1 230	112,0	
Yhteensä	28 496	29 589	103,8	1 093	28 620	103,4	

Valtionosuuksien kehitys

Valtionosuudet kasvoivat edellisvuodesta 3,5 miljoonaa euroa eli 3,8 %. Merkittävimpinä valtionosuuslisäyksinä olivat harkinnanvarainen valtionosuus ja koronakorvaukset peruspalvelujen valtionosuuksiin. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus väheni n. 500 000 eli 39,1 % enemmän kuin edellisvuotena.

Valtionosuudet						
1 000 €	TP 2019	TP2020	Muutos %	Muutos €	TA 2020 sis. muutokset	TOT%
Yleinen vos/peruspalv.vos	25 567	29 048	113,6	3 481	26 350	110,2
opetus- ja kulttuuritoimen vos	-368	-512	139,1	-144	0	-100,0
muut vos	0	148	100,0	148	0	-100,0
Harkinnanvarainen vos	0	1 000	100,0	1 000	0	-100,0
Yhteensä	25 199	29 684	117,8	4 485	26 350	112,7

Vuosikate vahvistui edellisvuodesta, ja toteutui talousarviossa arvioitua paremmin johtuen valtionosuuksista. Vuosikate kattaa poistot. **Vuoden 2019 tilinpäätöstulos** osoittaa rahastomuutoksen jälkeen **2 419 453 euron ylijäämää**. Ylijäämäisellä tuloksella saadaan katettua aiempina vuosina kertyneitä alijäämiä. Kumulatiivinen alijäämä on tilinpäätöksen jälkeen 2 027 701 euroa.

Tilinpäätöstulos						
1 000 €	TP 2019	TP2020	Muutos %	Muutos €	TA 2020 sis. muutokset	TOT%
Toimintakate	-55 359	-55 327	99,9	32	-55 286	100,1
Verotulot	28 496	29 589	103,8	1 093	28 620	103,4
Valtionosuudet	25 199	29 684	117,8	4 485	26 350	112,7
Rahoitus tulot ja -menot	3 756	1 058	28,2	-2 698	1 400	75,6
Vuosikate	2 093	5 004	239,1	2 911	1 084	461,6
Poistot	-2 449	-2 584	105,5	-135	-2 325	111,1
Tulos ennen varauksia/rah.korj.	-356	2 420	-679,8	2 776	-1 241	-195,0
Varausten ja rahastojen korjaus	14	1	7,1	-13	0	-100,0
Tilinpäätöstulos	-342	2 419	-707,3	2 761	-1 241	-194,9

Kaupungin ja liikelaitoksen nettoinvestoinnit yhteensä olivat -6,7 milj. euroa. Edellisenä vuotena nettoinvestoinnit olivat käyttöomaisuuden myyntien johdosta -2,6 milj. euroa.

Kaupungin keskeiset talouden tunnusluvut v. 2014 - 2020

TUNNUSLUVUT	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tulovero%	20,50	20,50	21,00	21,00	21,50	21,50	21,50
Vuosikate €/as.	90	-14	309	70	160	288	695
Kum. yli-/alijäämä €/as.	-319	-675	-135	-382	-557	-611	-282
Lainakanta €/as.	4 085	4 203	4 298	4 573	4 434	4 727	5 570
Konsernilainat €/as.	8 848	8 875	8 780	9 509	8 982	9 221	10 481
Omavaraisuusaste%	46,5	44,1	48,3	46,1	46,1	45,4	43,7
Väestö 31.12.	7 882	7 756	7 657	7 536	7 375	7 280	7 196
Työllisyysaste	58	59	60	65	68	69	68

Kaupungin ja konsernin lainakannan kehitys

LAINAT	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kaupungin lainat milj. €	32 198	32 653	32 911	34 460	32 699	34 414	40 080
Konsernilainat milj. €	69 741	68 958	67 228	71 662	66 239	67 127	75 136

Kaupungin ja konsernin keskeisimmät tilinpäätösluvut

Kaupungin tilinpäätösluvut / 1 000 €		Konsernin tilinpäätösluvut / 1000 €	
Toimintakate	-55 327	Toimintakate	-51 008
Vuosikate	5 004	Vuosikate	12 061
Tilikauden tulos	2 420	Tilikauden tulos	4 688
Tilinpäätössiirot	-1	Tilinpäätössiirot, verot ym	-732
Tilikauden yli-/alijäämä	2 019	Tilikauden yli-/alijäämä	3 956
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	-2 028	Kumulatiivinen yli-/alijäämä	10 424
Nettoinvestoinnit	-6 666	Nettoinvestoinnit	-14 474

Oheisena kaupunginhallituksen jäsenille tiedoksi allekirjoittamaton tilinpäätös ajalta 1.1. - 31.12.2020 (arkistoidaan valtuuston pöytäkirjan liitteenä). Tilinpäätös julkaistaan kaupunginhallituksen pöytäkirjan allekirjoituksen jälkeen pöytäkirjan **liitteenä 2**.

Oheisena kaupunginhallituksen jäsenille tiedoksi lautakuntien ja Tilapalvelut liikelaitoksen johtokunnan päätökset alaisensa toiminnan tilinpäätösten käsittelystä sekä toimielinten toimintakertomukset vuodelta 2020.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden ylijäämän 2 419 452,71 euroa siirrettäväksi omaan pääomaan yli- ja alijäämätilille. Koska alijäämäkehitys on jatkunut useita vuosia peräkkäin on kaupungin alijäämät saatava katettua vuoden 2022 loppuun mennessä. Kumulatiivista alijäämää on tilinpäätöksen jälkeen katettavana 2 027 701 euroa.

(Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja, puh. 040 730 0236)

Päätösehdotus (kaupunginjohtaja):

Kaupunginhallitus:

1. esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy toimintakertomuksessa esitetyn tilikauden tuloksen käsittelyn,
2. allekirjoittaa vuoden 2020 tilinpäätöksen ja jättää sen tilintarkastajan tarkastettavaksi,
3. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi toukokuun kokoukseen ja
4. oikeuttaa talouspalvelujen vielä allekirjoituksen jälkeen tekemään

teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä tilinpäätöksen valtuustolle menevään kappaleeseen, jos sellaiseen todetaan tarvetta kaupungin kirjanpidon tai tilintarkastajan toimesta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

KV 24.05.2021 § 56

Tarkastuslautakunta 12.5.2021 § 24:

Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastajien on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto-, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajien on tarkastettava:

- 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
- 3) ovatko valtionosuuksien perusteista ja käytöstä annetut tiedot oikeita;
- 4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jolleivät ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajien on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajien on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Jos tilintarkastaja havaitsee, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä, eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen, tilintarkastuskertomuksessa on tehtävä asiasta tilivelvolliseen kohdistuva muistutus. Muistutusta ei voida kohdistaa valtuustoon.

Tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto. Valtuusto päättää toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan valmistelu, tilintarkastuskertomus ja siinä tehty muistutus antavat aihetta. Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.

Tilintarkastajan laatima tilintarkastuskertomus vuodelta 2020 **liite nro 1**.

Tarkastuslautakunnalle annettu tiedoksi Kemijärven kaupungin vahvistusilmoituskirje tilintarkastajalle liittyen vuoden 2020 tilinpäätökseen.

(Johdon sihteeri Aune Kumpula 040 770 8819)

Päätösehdotus (puheenjohtaja): Kuullaan tilintarkastaja Tapio Raappanan selostus suoritetusta tilintarkastuksesta. Päätösehdotus annetaan kokouksessa.

Päätös: Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessaan 12.5.2021 esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltaan tilikaudelta 2020.

Tilintarkastuskertomus on luovutettu tarkastuslautakunnalle. **Liite 1.**

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan päätösehdotus:

Tarkastuslautakunta merkitsee tilintarkastuskertomuksen tiedokseen ja saattaa tilintarkastuskertomuksen kaupunginvaltuustolle tiedoksi ja esittää omana lausuntonaan tilintarkastuskertomuksen johdosta kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

- tarkastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa tilintarkastuskertomuksesta
- tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuustolle, että tilinpäätös vuodelta 2020 hyväksytään
- tarkastuslautakunta esittää, että kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja palvelualueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.-31.12.2020.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginvaltuusto 24.5.2021:

Liitteenä 6 on edellä mainittu liite nro 1 (Kemijärven kaupungin tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2020) sekä **liitteenä 7** on edellä mainittu liite nro 1 (tilintarkastuskertomus vuodelta 2020).

Oheisena kaupunginvaltuustolle tiedoksi lautakuntien ja Tilapalvelut liikelaitoksen johtokunnan päätökset alaisensa toiminnan tilinpäätösten käsittelystä sekä toimielinten toimintakertomukset vuodelta 2020.

Kaupunginvaltuusto merkitsee tilintarkastuskertomuksen tiedoksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuoden 2020 tilinpäätöksen ja hyväksyy toimintakertomuksessa esitetyn tilikauden tuloksen käsittelyn.

Kaupunginvaltuusto myöntää vastuuvapauden vastualueiden toimielinten jäsenille ja vastuuviranhaltijoille tilikaudelta 1.1.-31.12.2020.

Päätös: Tilinpäätöksen esitteli talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja.

Valtuustoryhmien puheenvuorot pidettiin seuraavassa järjestyksessä: Juhana Kelloniemi (ps), Pirkka Aalto (kd), Markku Harju (sdp), Riitta Savukoski (kok), Kyösti Sipovaara (sit), Jarkko Kotilaine (vas), Anita Ruokamo (kesk)

Pentti Koskeranta poistui kokouksesta klo 17.45.

Juhana Kelloniemi esitti, että tilinpäätöstä 2020 ei hyväksytä, eikä vastuuvapautta myönnetä putkensiirron osalta. Suvi Nampajärvi kannatti Kelloniemen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa oli tehty kaupunginhallituksen esityksestä poikkeava kannatettu esitys, asia on ratkaistava äänestyksellä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka kannattavat tarkastuslautakunnan esitystä, vastaavat JAA ja ne jotka ovat Juhana Kelloniemen esityksen kannalla, vastaavat EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 21 JAA-ääntä, 3 EI-ääntä, 2 TYHJÄ ja 1 POISSA (äänestyspöytäkirja **liitteenä B**). Puheenjohtaja totesi tarkastuslautakunnan esityksen tulleen kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Kaupunginvaltuusto merkitsi tilintarkastuskertomuksen tiedoksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2020 tilinpäätöksen ja hyväksyi toimintakertomuksessa esitetyn tilikauden tuloksen käsittelyn.

Kaupunginvaltuusto myönsi vastuuvapauden vastualueiden toimielinten jäsenille ja vastuuviranhaltijoille tilikaudelta 1.1.-31.12.2020.

Juhana Kelloniemi ja Suvi Nampajärvi jättivät päätökseen eriävän mielipiteen. Kelloniemen eriävämielipide **liitteenä F**.